MOLITE BRAĆO

LITURGIJSKI LIST ZA VJERNIKE

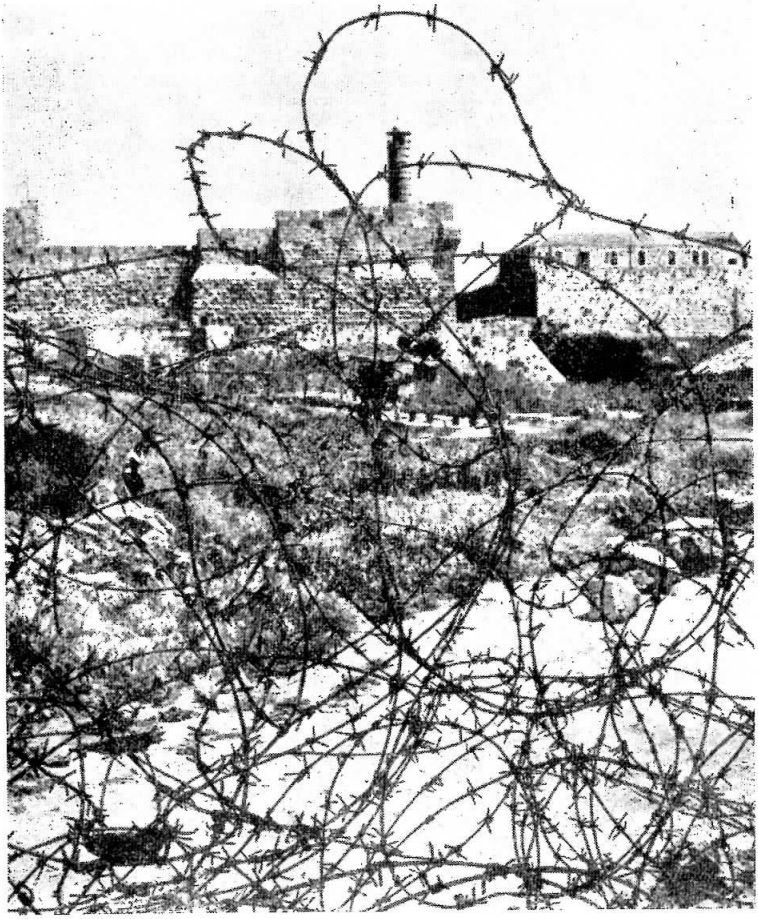

GODINA II – MAKARSKA 1964. – BROJ 2

26183

POGLED NA JERUZALEM
(uz naslovnu sliku)

Ime »Jeruzalem« znači »vizija mira, pogled na mir«. I zato pogled na Jeruzalem kroz ogradu od bodljikave žive ima simboličko značenje.

Stvarno je grad Jeruzalem podijeljen između Arapa i Židova koji su u ratnom stanju, postoji samo primirje koje se stalno krši, i svaki čas dolazi do sukoba i puškaranja.

Ali nije li to ujedno i slika današnjeg zavađenog svijeta?

Nije li to ujedno slika i rastavljenih kršćanskih zajednica, jer baš u Jeruzalemu i drugim svetim mjestima ta podjela najviše upada u oči i daje sablazan vjernicima i nevjernicima?

Nije li to u neku ruku i slika podijeljenosti između Crkve i svijeta?

Nije li to i slika česte podijeljenosti u narodima, obiteljima, između nas pojedinaca, koji se nazivamo kršćani?

Nije li to često i slika naše duše kad se grijehom, kao bodljikavom žicom, ograđujemo od Boga i njegove milosti?

*

Nadamo se da će hodočašće pape Pavla VI, srdačan doček u kojem su sudjelovali i Židovi i Arapi, pomoći da dođe do smirenja i pomirenja u zemaljskom Jeruzalemu.

Nadamo se da će se i cijeli svijet odazvati pozivu na mir koji je uputio Papa.

Nadamo se osobito da će doći do pomirenja i jedinstva kršćana.

Nadamo se da će nestati i ograde između Crkve i današnjega svijeta.

Nadamo se da će mir Kristov sjediniti narode, obitelji, pojedince.

Nadamo se da ćemo i mi svaki pojedini ukloniti bodljikavu ogradu grijeha koja nas dijeli od Boga.

A u ovo sveto vrijeme korizme treba da za to:

molimo, žrtvujemo, radimo.

MOLITE BRAĆO

LITURGIJSKI LIST ZA VJERNIKE

GODINA II — MAKARSKA 1964. — BROJ 2

SAD JE PRAVO VRIJEME...

ŠTO KAŽE AGRONOM:

— Vidiš, moj Marko, koliko sam ti puta govorio da treba klijalište prirediti na vrijeme, ako hoćeš dobiti lijepo razvijene biljčice za presađivanje. Ali ti uvijek kažeš: Ima vremena... Nije, brate, tako. Sad je pravo vrijeme: sredinom veljače. Pa još i do 1. ožujka bi išlo. Ali ako budeš otezao po svom običaju, ne valja ti posao...

A ŠTO KAŽE SV. PAVAO:

— Sad je pravo vrijeme, sad su dani spasenja...

Zašto nam baš sada to kaže?

Jer počinje korizma. A to je p r a v o v r i j e m e da se i u tvom srcu posije sjeme riječi Božje, sjeme milosti, sjeme pravog kršćanskog života.

To je vrijeme spasenja. Vrijeme kad se u svakome od nas treba da obnove otajstva spasenja, otajstva Muke i Uskrsnuća.

Nemoj otezati. Nemoj govoriti: Ima vremena...

»Spomeni se čovječe...«

DJELO SOTONE

Nekada, kad je Isus imao oko 30 godina te postio četrdeset dana, približio se k njemu đavao da ga kuša.

Gdje se to dogodilo? Na sjever od Jeriha, kod jednog pustog brda što se diže nad Mrtvim morem. U toj pustinji ima samo vukova, gazela i hijena.

Isus je bio vrlo gladan nakon dugog posta, i đavao mu predloži:

— Ako si Sin Božji ,naredi da ovo kamenje postane kruh.

Mislio je da će se time Isus uzoholiti, i da će ga to odvratiti od njegove uloge Spasitelja.

Ali Isus je odbio.

Tada Sotona potraži nešto interesantnije i uzbudljivije. Prenese Isusa na vrh hrama u Jeruzalimu, koji je bio visok oko 40 metara.

— Ako si Sin Božji, baci se dole — prišapne mu Sotona, anđeli će te čuvati da ti se što ne dogodi.

Dolje je prolazilo mnoštvo svijeta, sigurno bi se oni zadivili kad bi vidjeli da netko iz visine dođe među njih te bi ga proglasili kraljem.

Ali Isus je i tu napast odbio.

Đavao pokuša još jednom: Pomislio je, ako nije dosta židovsko kraljevstvo, ponudit ću mu sva kraljevstva ovoga svijeta samo neka me sluša.

— Odlazi, Sotono, odgovara Isus.

*

DANAS Sotona nastoji provesti svoje želje kod nas, nastoji spriječiti da Isus živi u dušama, koje čine njegovo Veliko Tijelo.

Dakako, taj zlikovac ne može prodrijeti u Raj ili u Čistilište, svi oni koji su tamo ne trebaju ga se plašiti.

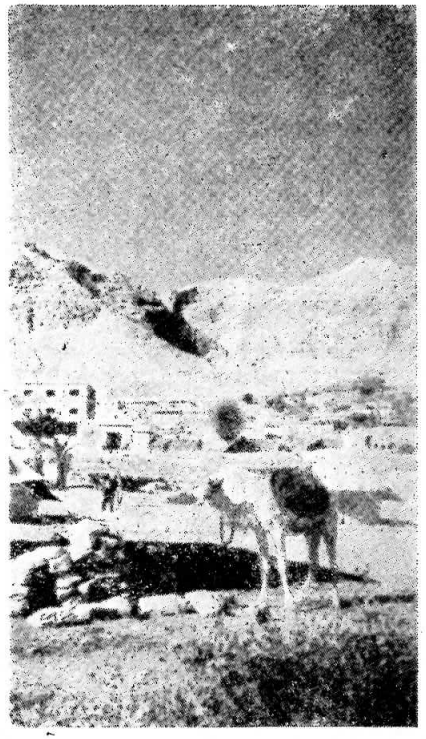

BRDO NAPASTI

Prema kršćanskoj tradiciji na ovom brdu je Isus postio 40 dana i tu je došao k njemu napasnik da ga kuša...

Ali tu smo još mi živi, i zato on nastoji zavesti nas.

On nagovara bogataše da vole samo svoje bogatstvo i da budu sebični. Siromahe nagovara na mržnju i bunu. On ima posebne napasti za oženjene ljude, a opet druge za redovnike koji žive u samostanu.

A ko zna koliko ih ima za djecu:

Onom malom koji je pohlepan na tuđe:

— Uzmi, odnesi, nitko te ne vidi!

Onom malom ljenčini:

— Što! Ustati po ovoj zimi? Što? Poslušati mamu? Tko je lud da se muči...

Onoj maloj oholici šapće:

— Ti si najljepša. Imaš divnu haljinu. Što je prema tebi ona poderana i ružna sirotica.

Onoj maloj svadljivici:

— Viči, svađaj se, potuci se. Tko ti što može.

Ali što se dogodi onima koji ga slušaju?

Nešto strašno. Život Isusov u duši oslabi, ako se radi o manjim grijesima. Ali ako se radi o važnoj stvari, ako je netko učinio veliki grijeh, prekine se veza sa Isusom, smrtni grijeh je istjerao njegov život iz duše.

Duša tad izgleda kao osušena grana u koju ne dolazi više sok iz stabla — kao suho, trulo drvo, ne vrijedi više za drugo nego da se baci u vatru — vječnu vatru u paklu.

*

VI STE DJECO, često u takvim prigodama gdje vas Sotona kuša navesti da njega poslušate.

Ali to bi značilo potjerati Isusa, koji živi u vašoj duši! To nikako!

Đavao je lukav, on sakriva svoju zlobu, kao što ribar sakriva udicu. Ribica misli: Evo meni lijep zalogaj. A kad tamo eto je na udici, ulovljena. Tako i nama pokazuje nešto što nam se sviđa da nas primami i prevari, da nas ulovi.

Ali on zaboravlja da niste sami: uz vas je Isus.

On će vam pomoći.

Zar ne, Isuse?

ISPOVIJEDAM SE...

BOGU SVEMOGUĆEMU . . .

Ocu koji me je stvorio, Sinu koji me je otkupio, Duhu Svetom koji me je posvetio, da sam Očevu svemoć i dobrotu uvrijedio da sam Krv Spasiteljevu prezreo, da sam milost Duha Svetoga odbacio

BLAŽENOJ MARIJI VAZDA DJEVICI . . .

koja je Majka Kristova i Majka moja, da sam njezino majčinsko srce ožalostio

BLAŽENOM MIHOVILU ARHANĐELU . . .

koji je poglavica nebeske vojske, da sam izdao vojsku anđela, da sam se prodao neprijatelju — Sotoni

BLAŽENOM IVANU KRSTITELJU . . .

koji je pripravljao »put Gospodnji«, da sam taj put ostavio i skrenuo stramputice

SVETIM APOSTOLIMA PETRU I PAVLU . . .

koji su temelj Crkve, da sam Crkvu Kristovu i njihovu oštetio i potkopao

SVIMA SVETIMA . . .

koji su u raju, da sam njihov primjer zanemario, da sam njihove zasluge odbacio, njihovu pomoć odbio

koji su u čistilištu, da sam im pomoć uskratio

koji su članovi Crkve na zemlji, da sam ih oštetio, povrijedio, možda na zlo naveo

I TEBI OČE . . .

koji si od Boga postavljen za svećenika, da sam tvoje opomene i pouke omalovažio

JER SAM SAGRIJEŠIO MNOGO:

MIŠLJU
RIJEČJU
i DJELOM

(a naši stari bi dodali »i propuštenjem« jer ono dobro što sam propustio učiniti, moglo je mnogo značiti)

MOJ GRIJEH, MOJ GRIJEH, MOJ PREVELIKI GRIJEH . . .

mojom krivnjom se to dogodilo, ne izmišljam isprike i ne bacam krivicu na drugoga

ZATO MOLIM:

BLAŽENU MARIJU VAZDA DJEVICU . . .

koja je »Utočište griješnika«, da i mene primi i zakloni te me opet primi za sina

BLAŽENOG MIHOVILA ARHANĐELA . . .

koji znade da su i neki anđeli pogriješili, da zajedno s mojim anđelom čuvarom pomogne moju ljudsku slabost

BLAŽENOG IVANA KRSTITELJA . . .

koji je pokazao »Janje Božje, koje oduzima grijehe svijeta«, da i mene privede opet k Njemu

SVETE APOSTOLE PETRA I PAVLA . . .

koji su jedan u dvorištu velikog svećenika i drugi na putu u Damask susreli pogled Isusov, da i meni pomognu u ponovnom susretu

SVE SVETE . . .

koji su u raju da me njihov primjer potakne, da me njihove zasluge učvrste, da me njihov zagovor pomogne

koji su u čistilištu, da me njihove patnje opomenu, da me njihova čežnja za Bogom gane

moju braću vjernike, da mi i oni oproste i da me podupiru svojim molitvama i dobrim djelima

I TEBE, OČE . . .

koji mi želiš u ime Božje podijeliti oproštenje i odrješenje grijeha, da me uputiš i poučiš, da me opomeneš i koriš, da me utješiš i okrijepiš

DA SE MOLITE ZA ME . . .

svi vi zajedno: i Marija, i Arhanđeo Mihovil i Ivan Krstitelj, i Petar i Pavao, i svi sveti na nebu, svete duše u čistilištu, svete kršćanske duše na zemlji i svećenik kojem se ispovjedam . . . svi ste sad na mojoj strani — jer sam ja pokajanjem prešao na vašu stranu svi sad činimo jednu zajednicu molitve:

GOSPODINU BOGU NAŠEMU

Amen.

O D R I J E Š E N J E

(Kad je pokornik ispovjedio grijehe i primio pokoru, reče ispovjednik:)

Smilovao ti se svemogući Bog, otpustio ti grijehe tvoje i priveo te u život vječni. Amen.

(zatim podigne desnicu prema pokorniku i reče:)

Oproštenje, odrešenje i otpuštenje grijehe tvojih podao ti **svemogući i milosrdni Gospodin. Amen.**

Gospodin naš Isus Krist odriješio te i ja te njegovom ovlašću odrešujem od svake veze izopćenja i interdikta, koliko mogu, a ti potrebuješ. Zatim

✝ **JA TE ODREŠUJEM OD GRIJEHA TVOJIH U IME OCA I SINA I DUHA SVETOGA. Amen.**

Muka Gospodina našega Isusa Krista, zasluge blažene Djevice Marije i sviju svetih, štogod dobra učiniš i zla podneseš, sve to neka ti bude na otpuštenje grijeha, umnoženje milosti i nagrada za život vječni. Amen.

P O K O R A

Ima ih koji mrmljaju poslije ispovijedi:

— Dao mi je ispovjednik za pokoru izmoliti pet očenaša, a samo sam dvaput opsovao!

— Polako, prijatelju! Ako tako govoriš, onda slabo razumiješ što je grijeh i što je pokora.

Ajde da to malo promotrimo skupa.

UVREDA BOGU I KAZNA ZA NJU

Svaki normalan čovjek shvaća da zločin zaslužuje kaznu. Samo je malo teže kad se radi o nama samima. Tad nalazimo stotinu isprika da se opravdamo. Nisam ja valjda zločinac?

Ali što jest, jest ...

Svaki grijeh je zapravo zločin — zao čin. Kad griješimo, činimo zlo, i time vrijeđamo Dobrog Boga. To nije baš neka sitnica, i svakom kršćaninu bi to trebalo biti jasno. Bog je neizmjeran i zato je uvreda njemu nanesena neizmjerno strašna.

Ali ima tu još nešto: grijeh kvari red koji je Bog postavio i taj nered koji je grijeh proizveo treba nekako nadoknaditi.

DA SE RADI O TEBI?

Kad se radi o Bogu, onda mnogi malo teže shvaćaju. Ali zamisli da se radi o tebi. Tebi je susjedov sin Ivica ukrao 10.000 dinara. Poslije mu bude žao, dođe do tebe i kaže:

— Oprostite, dragi susjede, žao mi je. Ne znam ni sam kako sam to mogao učiniti. Nikog nije bilo kod kuće kad sam došao, vidio sam novac ... Strašno mi je žao, vjerujte, neću više nikad ...

Tebi bude milo dječaka, jer vidiš da je smućen i žalostan, pa mu kažeš:

— Ajde, sinko, ipak si se pokajao i priznao. Vidim da ti je žao, pa ću ti oprostiti. A neću reći ni tvom tati ništa, niti komu drugomu. A sad daj novac da ga spremim.

Tad Ivici nanovo navru suze.

— Joj, susjede, ali više nemam sve. Nešto sam potrošio s djecom. Što ću sada?

Ti se namrštiš, zamisliš. Krivicu mu možeš oprostiti, ali pravo je da vrati što je uzeo.

Tad Ivica plašljivo zapita:

— A bi li ja mogao to nekako odraditi? Pomoći ću vam u vrtu, u polju ... Već sam prilično jak, pa ne trebate platiti radnika doklegod ne odradim što sam potrošio, pa i dvaput više.

— Pa dobro, i to se može.

A ONO ŠTO SE NE MOŽE PLATITI?

Ali što će reći Tvoja žena kad joj dođe kuma Kata i prizna joj da je svašta govorila o njoj pred strinom Marom?

— Dobro, oprostit ću ti, ali vrati se natrag i reci strini Mari da ništa od onog nije istina.

— Joj, a što to vrijedi kad je Mare već rekla Anki, Anka Jelki, a Jelka svakome do kog je stigla.

Sveti Filip Neri je rekao jednoj ženi, koja se ispovjedila da je klevetala, neka za pokoru ide ulicama Rima i čupa kokoš. Zatim neka se vrati i skupi sve perje.

— Ali oče, to je nemoguće. Vjetar će raznijeti sve perje dok se vratim.

— Eto vidiš sad, kad se nekom oduzme dobar glas, kako je to teško popraviti!

Ima stvari koje se ne mogu lako nadoknaditi. I kad se radi o nama ljudima. A pogotovo kad se radi o Bogu.

A IPAK NADOKNADITI TREBA ...

U korijenu svakog grijeha nalazi se neuredni, nedozvoljeni užitak zadovoljenje nekoj strasti ili želji protiv volje Božje i reda koji je Bog postavio. U nekim stvarima je to jasno — kad se radi o požudi i pohlepi. Ali i kad kuma Kata ogovara i kleveće tvoju ženu ona nalazi u tom neko zadovoljstvo, osnovano možda na skrivenoj zavisti, a možda uživa samo u tome da joj jezik melje, a baš je briga čije brašno melje ...

Isto tako kad ti psuješ, daješ maha svojoj srdžbi, kad se svađaš i tako dalje.

Zato treba nekako nadoknaditi onim što je suprotno od užitka i zadovoljenja svojih želja i strasti: odreći se, uskratiti sebi neko zadovoljstvo, prihvatiti neko trpljenje, nešto što nam nije drago, što je neugodno.

Takva bi trebala biti i naša pokora: suprotno od onoga u čemu smo pogriješili.

POKORA U PRVIM VJEKOVIMA CRKVE

U prvim vjekovima Crkve za velike grijehe koji su bili javni i opće poznati činila se javna pokora. Grešnik ne bi odmah dobio

odrešenje, nego bi cijelu korizmu morao vršiti pokoru a nekad i kroz više godina. Nije smio ući u crkvu nego je stajao u predvorju, obučen u kostrijet i posut pepelom u znak kajanja.

Ponekad bi mu crkvena vlast skratila pokoru, oprostila jedan dio ili sav ostatak. Od toga su skraćivanja nastali i oni oprosti koji su danas povezani uz neke pobožnosti i molitve: pedeset ili sto dana oprosta, toliko godina i toliko »četrdesetnica« (korizma) ili potpuni oprost.

DANAS: POKORA IZA ODREŠENJA

U današnje vrijeme ispovjednik daje odrešenje odmah, osim ako vidi da se grešnik ne kaje ili nema volje da ostavi grijeh. A pokoru koju ispovjednik naloži često je vrlo malena neka molitva ili neko dobro djelo, koje treba izvršiti iza ispovjedi.

Ali kod odrešenja ispovjednik ujedno dodaje molitvu kojom namjenjuje kao pokoru sve dobro što pokornik učini i sve teškoće koje u životu podnese.

POMOĆ OPĆINSTVA SVETIH

Ipak sve to što si izmolio, što si dobra učinio i nevolje pretrpio može biti još uvijek nedovoljno da nadoknadi vremenitu kaznu koju si zaslužio. Zato bi morao u čistilištu nadoknaditi što nisi na ovom svijetu.

Ali tu nam može pomoći Crkva, na temelju vjerske istine o općinstvu svetih.

Naime ako tvoje zasluge ne mogu nadoknaditi za one grijehe koje si učinio (i koji su ti doduše oprošteni kao uvreda Bogu, ali još treba i štetu nadoknaditi) ali tu su zasluge Isusa Krista u prvom redu, zatim blažene Djevice Marije i svih svetaca koji su u raju. Osim toga tu su i zasluge svih dobrih kršćana, osobito Boga posvećenih duša koje se mole i žrtvuju za grešnike.

Crkva smatra da iz toga zajedničkog blaga može dijeliti svojoj djeci.

AKO NIJE PREKINUTA VEZA MILOSTI

Oprosti koji su povezani s nekim molitvama i dobrim djelima pomažu nam da nadoknadimo, da dademo zadovoljštinu, da popunimo svoju slabu i nedovoljnu pokoru zaslugama Isusovim i svih onih koji su s njim povezani u otajstvenom Tijelu Kristovom — Crkvi. Ali to su samo oni koji su u stanju milosti. Ako ti grijesi još nisu oprošteni, ne možeš dobiti nikakve crkvene oproste, jer oni ne daju oproštenje grijeha, nego samo otpuštanje kazne.

KORIZMENE PJESME

SVETE CRKVE

(Crkveni himni)

Preveo: Milan Pavelić

Oj zdravo, Križu, nado sva!
U dane Muke Gospodnje,
Umnoži milost dobrima
I digni krivnju s grješnika.

Naš spase, Sveta Trojice,
Nek svaki duh veliča te,
Ti dijeliš Križa plodove
Ti vječnu slavu podaj nam.

1. JUTRENJA

TAJANSTVEN vršeć običaj
Obdržavajmo ovaj post,
Što četrdeset dana se
Već od starine postio.

Njim najprije su počeli
Židovski zakon, proroci
Tad Isus ga posvetio,
Vremena Kralj i Stvoritelj.

Uzdržavajmo stoga se
U jelu, piću, riječima,
Snu, zabavi i budnije
Na osjećala pazimo.

Izbjegavajmo poroke,
Što mlitavce obaraju,
Ne popuštajmo nimalo
Prepredenomu silniku.

O mnogo, mnogo grijesismo,
Ispovijedamo, smiluj se!
Rad slave svoga imena
Izliječi bolne, Gospode.

Daj moć, da žudnje tjelesne
Uzdržljivošću morimo
Da srca, grijeh odbacivši,
Ne dadu paše strastima.

Udijeli, Trojstvo blaženo,
Podari, Bože jedini,
Da pošti tvojim vjernima
Donesu plod obilati.

VRIJEME MUKE

(Himne Jutrenje i Hvala vidi prilog »sv. Misa« str. 188, broj 5.)

Barjaci kreću Kraljevi,
Otajstvo Križa sjaji se,
Na kojem život umrije
I smrću ljude oživi.

Kad koplje mu se okrutno
Zabolo šiljkom u srce,
Sa vodom krv potekla je,
od grijeha nas da očisti.

I ispuni se silna riječ,
Što narodima David je
U svetoj pjesmi doviknu:
Zavlada Bog sa drveta.

O drva divnog štono sja
U kraljevskome grimizu,
Kom dano bi da dotiče
Toliko svete udove.

Na blaženim je rukama
Tog svijeta cijenu nosilo
I Božje tijelo vagnuvši
Sotoni plijen je otelo.

Božanski gnjev ublažujmo,
Pred višnjim Sucem plačimo,
U molitvama vapijmo,
Svi ponizno govorimo:

Uvrijedili smo grijesima
Dobrotu tvoju, Gospode,
S nebesa na nas pogledaj
I prosti nam milosrdan.

Prem tako slabi, sjeti se,
Da tvoji mi smo stvorovi,
I slave svoga imena
Ne daji drugom, molimo.

Otpusti nama čine zle,
Umnoži dobra žuđena,
Da omilimo srcu tvom
I ovdje i u vječnosti.

Ako je žica sa centralom prekinuta, badava ti je vrtiti šalterom i ukopčavati bilo kakav električni aparat. Dok se ne popravi spoj, nema ništa.

A ako smo po milosti spojeni s Isusom i cijelom Crkvom možemo dobiti iz zajedničke blagajne kredita za ono što sami ne možemo postići. Isto tako možemo pomoći tim oprostima i našim dragim pokojnicima u čistilištu, jer su i oni s nama povezani po milosti.

*

Ozbiljno shvatimo svoje grijehe, i ozbiljno shvatimo dužnost pokore za njih. Što ne možemo sami zadovoljiti, pomoći će nam Crkva, zajednica svetih.

PROCESIJA VELIKOG PETKA NA OTOKU HVARU

U zapadnom dijelu otoka Hvara nalazi se čitav niz mjesta, koja prave vijenac lijepoj prirodi, bogatoj vinogradima, maslinicima i šumama. To su mjesta Vrboska, Jelsa, Pitve, Vrisnik, Svirče i Vrbanj. Iako ta mjesta nisu mnogo udaljena jedno od drugoga, ipak svako ima svoju crkvu i župu, a pored župne crkve u mjestu je još koja crkva ili kapelica. Tu su razne bratovštine, pobožnosti i religiozni običaji, pučki crkveni napjevi, zborovi pjevača i — uzajamno natjecanje. To je područje nekadašnjih crkvenih skazanja, razvijenog sudjelovanja vjernika u liturgiji, osjetljivosti u religioznoj tradiciji, lokalnih antagonizama.

Ali jednoga dana u godini sva ova mjesta obuzme samo jedan duh, duh skrušenosti i ljubavi prema onomu, koji je rekao: »Kada budem podignut sa zemlje, sve ću privući k sebi.« To je dan Velikog Petka, kada sva ova mjesta kreću u procesiji za križem. To je noć, u kojoj »otajstvo križa blista se«, noć suza, cjelivanja svetih rana, dubokih uzbuđenja, nada, mistične transe.

Križonoša vodi procesiju

Redovito ovu procesiju ne vodi župnik, on to ni ne može radi napornih dužnosti tih dana. Procesiju vodi križ, pa je zato križonoša najčasnija osoba u procesiji.

Procesija se kreće kroz svih šest mjesta, ali tako da u isto vrijeme iz svakog mjesta krene procesija smjerom kretanja sunca. Kasno u noći Velikoga Četvrtka, nešto prije jedanaest

Udijeli, Trojstvo blaženo,
Podari, Bože jedini,
Da posti tvojim vjernima
Donesu plod obilati.

2. HVALE

O Sunce spasa, Isuse,
Zasini do dna u dušu,
Dok sviće, i dan biva nam
Za crnom noći miliji.

Ti daješ vrijeme prijatno,
Ti daj i suza potoke,
Da žrtvu srca peremo.
Što ljubav će je spaliti.

Nek samo šiba pokore
Led našeg srca razbije,
Tad s vrela, iz kog teko grijeh,
Proteć i dobre suze će.

Već ide dan, tvoj slavni dan,
I s nova svud će cvasti cvijet:
Daj smjernu radost i nama
Obrativši nas na put svoj.

Nek cio ti se klanja svijet,
Dobrote puna Trojice,
A nas nek milost obnovi,
Da novu pjesmu pjevamo.

3. VEČERNJA

Čuj, Stvoritelju milostiv,
Naš plač i naše molitve
U posvećenom postu tom,
U korizmenom vremenu.

Ti srca blag istražuješ,
Ti slabost našu poznaješ:
Poštedi, mi se kajemo,
Proštenja milost molimo.

sati, sve što i malo osjeća za Krista, dođe u župnu crkvu. Malo tko može da odoli bolnoj sugestivnosti ove svete noći, u kojoj dekor crkve s »Božjim grobom«, turobni napjev o Muci Kristovoj i križ s omotanim tijelom u velu među brojnim svijećama dočaravaju tragediju umorenog Krista, a onda i tragediju čovjeka, koji se diže protiv svoga Boga.

Čast za koju se natječu

Župnik u crkvi predaje križ križonoši kraćim govorom, u kojemu ističe značenje ove procesije i čast koja je pripala križonoši. Zaista, naročito je časna dužnost nositi ove noći križ. Za nj se mnogi otimlju, ne samo među onima koji su u mjestu, nego i među iseljenicima čak u Sjevernoj i Južnoj Americi. Oni će, ako ih dopadne ta čast, doći za tu zgodu u svoje rodno mjesto i to često ne sami, već sa svojom porodicom. Najčešći razlog otimanja za nošenje križa jest zavjet, koji se u ovom kraju čini svetom križu u naročito teškim slučajevima. Do izbora križonoše dolazi u pojedinim mjestima na različit način. Tako u Jelsi stiče pravo križonoše za slijedeću godinu onaj koji se prvi prijavi križonoši kada se procesija povrati u svoju župnu crkvu. U Svirčima i Vrbanju izbor se vršio prema najboljoj ponudi milostinje u zatvorenoj kuverti. Prihvaćena milostinja pripadala je crkvi. Nije teško u ovom načinu otimanja za križ vidjeti i neku zadovoljštinu Spasitelju za poniženje što je pretrpio Judinom izdajom i prodajom za trideset srebrnjaka. Nekada se je u Svirčima vršila i dražba kod izbora križonoše. Danas redovito stiče pravo križonoše onaj tko se prvi prijavi župniku.

ali nije laka dužnost . . .

A posao križonoše nije lak. On nosi križ težak oko deset kilograma, nosi ga uvijek sam na tom nekoliko kilometara dugom putu, neravnom, negdje bregovitom i strmom, kamenitom i izrovanom, jer se djelomično ide cestom, a djelomično starim putevima. Često križonoša ide bosonog ili u čarapama. Križonoša nigdje ne sjedne, on te noći samo hoda i u crkvama kleči.

No križonoša ima i drugih dužnosti. Uz križ koji se nosi, ići će u procesiji pored vjernika svečana pratnja, koja se sastoji

od dva nosača svijećnjaka, od barem šest, a nekada i do dvanaest nosača teških voštanih svijeća, od osam i više nosača svečanih fenjera, od dva pratioca križonoše za njegovu sigurnost na putu, od dvojice glavnih pjevača i od četvorice pjevača koji pjevaju responsorij na tekst glavnih pjevača. Za čitavu ovu pratnju treba da se pobrine sam križonoša i to na vrijeme, jer pjevači moraju dobro pripraviti pjevanje. Pored toga, ako križonoša nije siromah, on će se pobrinuti za sav vosak, koji će trebati u procesiji.

Starodrevna pjesma:

Nut, mislimo o tom danas
Koj na križu umri za nas . . .

Sada se vratimo na početak procesije. Kada župnik završi propovijed, predade križ križonoši, koji pred njim kleči. Dva glavna pjevača pjevaju dvije kitice pjesme o Muci Isusovoj. To su drevni stihovi, koji se pjevaju samo u ovoj procesiji. U najdubljoj tišini i napetoj pažnji vjernika razlijega se crkvom napjev pun jezovite misterioznosti, najprije sjetan, turobno miran i razvučen, s impresivnim pauzama, a onda sve snažniji i uzburkaniji, dok ne dostigne lomljavu vapijućih krikova u fortissimu herojskih tenora kršnih hvarskih težaka s nabreklim žilama na vratu. Pjev dvojice pjevača diže se jedinstven kao iz jedne trublje, bez trunka odvajanja u ritmu, dikciji i izražaju. Kao da je začas zaboravljen i križ i križonoša i sveti grob, pred kojim se kleči, sve je ušima i očima uprto u pjevače, u potresne stihove i tonove. A kada se njihov pjev smiri, odgovore im responsorijem sa dna crkve četiri odgovarača. Njihovo pjevanje, koje se kreće u istom napjevu, kao jeka je pjesme glavnih pjevača i kao manifestacija solidarnosti osjećaja vjernika.

Potom se izmoli pet Očenaša na čast svetih pet rana Isusovih i molitva Pogledaj, molimo, Gospodine . . . Sada pjevači nastavljaju pjesmu o Muci Kristovoj, križonoša ustaje i s križem kreće iz crkve. U crkvi su svi osim bolesnika prikovanih uz krevet; tu su i sitna djeca i najstarije žene i starci.

Polazak usred noći

Jedanaest je sati u noći. Iz šest mjesta u isto vrijeme kreću procesije prema susjednom mjestu. Križonoša je na čelu pro-

cesije, s bijelim rukavicama na rukama nosi uzdignut križ, koji prati župnik i dva nosača svijećnjaka. Uz križonošu je pored dva pratioca redovito i njegova rodbina, često su tu i njegova manja djeca, ali samo muškarci. A rodbina nekada dođe izdaleka za tu časnu i jedinstvenu zgodu. Sada se reda pratnja s teškim voštanim svijećama i s fenjerima. Križonoša, nosači svijećnjaka i fenjera obučeni su u odijela bratovštine, dok su pratioci križonoše i pjevači u svečanim crnim odijelima s bijelim košuljama. No s procesijom svi kreću iz crkve, svrstava se povorka, najprije idu muškarci, a onda ženske. Među ženama je redovito i žena križonoše sa ženskom djecom. Ona će s njima ići »za križem« do kraja. Svi prate križ do granice mjesta, gdje će se odijeliti od procesije župnik i oni, koji nisu nakanili ići »za križem«. Oni se vraćaju u mjesto i skoro svi probdiju noć dočekujući u svojoj crkvi procesije drugih župa, koje dolaze u većim ili manjim vremenskim razmacima. Kroz to vrijeme u crkvi se moli ili se pjevaju pjesme o Muci Isusovoj.

Od mjesta do mjesta

Procesija se kroz noć kreće prema susjednoj župi duhom pokore i iskrene pobožnosti prema onomu, koji je za nas i od nas propet. Zato kroz čitavo vrijeme na tom dugom putu pjeva se i moli se. Preko dolaca, brežuljaka, šumaraka i vinograda razlijegaju se stihovi pokajničkog psalma »Smiluj mi se, Bože« i pjesme »Ja se kajem, Bože mili«, »Klanjamo se tebi, Kriste«; žene prebiru zrnca svojih krunica, mole Ružarij i Zlatnu krunicu.

U svakom od šest mjesta

Kada procesija dođe pred mjesto, malo se zaustavi dok stignu i oni koji su možda zaostali. Tu se svi bolje srede i u pravom procesionalnom redu ulaze u mjesto pjevajući pjesmu »Ja se kajem«. Procesija ide kroz mjesto ulicama, koje su dobro rasvjetljene. Na prozorima kuća gore voštanice, a iza stakala pokoji starac ili starica gleda s ganućem procesiju sjećajući se mladih dana, kada su i oni mogli »ići za križem«. U svakom mjestu narod dočekuje procesiju na samim ulicama i mnogi se bacaju na koljena pred križem da poljube svete rane. To se naročito obavlja pred ulaskom u crkvu i na izlasku iz crkve, ali uvijek klečeći na oba koljena. Tu na vratima crkve i župnik u roketi sa štolom klečeći poljubi križ te uvodi procesiju u crkvu svečano obasjanu, kroz mnoštvo vjernika do glavnog oltara, gdje usred svijeća, cvijeća i simbola Kristove Muke stoji »Božji grob«. Pjevači nastavljaju svoju pjesmu u tišini crkve. Križonoša klekne na klupu, a križ se postavlja na časno mjesto pred vjernicima. Uz križonošu kleče svećenik, dva pratioca i dva glavna pjevača. Kada dva glavna pjevača završe svoje stihove, odgovore im sa dna crkve odgovarači, a nakon završenog pjevanja izmoli se pet Očenaša i molitva »Pogledaj«. Procesija kreće dalje na isti način kako je krenula iz svoje župne crkve te će tako obaviti svoje pobožnosti u svim župskim crkvama.

Na povratku k svojima

Već se dobro razdani kada je procesija na domaku svoga mjesta. To je otprilike sedam sati jutrom. No ako procesija na povratku prolazi uz groblje svoje župe, onda će skrenuti u groblje i tu će se pomoliti za pokojnike, a dva pjevača pjevat će istim napjevom stihove za pokojnike. Najprije se moli na grobu križonošine rodbine, a zatim općenito za sve pokojnike.

Na povratku procesije rodbina križonoše dočeka ga kod prvih kuća i ljubi križ. Nekada je tu stara majka, koja s ganućem i s ponosom dočekuje sina, ili je tu njegova žena sa sitnim djetetom u naručaju. Ali ovaj čas pozdravlja se i ljubi samo sveti križ. Na završnoj postaji pjeva se i moli kao i na ostalima. Župnik prima od križonoše križ i čestita mu što je sretno obavio svoju tešku dužnost. Time je završena ova procesija. Vjernici prilaze križonoši i čestitaju mu; njegovi ukućani: majka, žena, djeca grle ga i ljube s radosnim suzama na očima. Jer izvršeni zavjet je ponos, utjeha i nada.

Zadnjih pedesetak godina uveden je običaj da križonoša počasti svoju pratnju, nosače svijećnjaka i pjevače, a uz njih i svoju rodbinu i prijatelje. Nekada je to zakuska, nekada svečani objed ili večera iza Uskrsnog blagdana. Mnogi mještani donesu obitelji križonoše za tu svečanost svoje darove. I ta svečanost kod stola odvija se u sasma ozbiljnoj, čak religioznoj atmosferi s pobožnim pjesmama i duhom one svete noći.

Kroz 500 godina neprekidno

Otkada se obavlja ova procesija na otoku Hvaru? Predaja je da se obavlja već oko 500 godina i to bez prekida. Ona kreće bez obzira na studen, kišu, vjetar ili grmljavinu, dapače većinom se obavlja po kišovitom vremenu, i ne pamti se, tvrde stanovnici ovih mjesta, da je tko zbog toga obolio. Na putu se nitko ne suši uz neku vatru, jer se to smatra sramotom. Koliko se pamti, procesija se nije vodila samo godine 1944., jer je narod ovog otoka bio djelomično u zbjegu (Elšat u Africi), a djelomično deportiran od Nijemaca. Kod kuće nije bilo skoro nikoga. No zato su stanovnici ovih mjesta obavili te godine svoju procesiju u Elšatu, a križ koji se je nosio u toj procesiji, donijeli su u domovinu i sada se čuva u župnoj crkvi u Vrboskoj, jer se u tom mjestu na osobiti način štuje sveti Križ.

Ova jedinstvena procesija, koja nas toliko potsjeća na nekadašnju jeruzalemsku procesiju »Peregrinatio ad loca sancta«, opisanu od hodočasnice Eterije, ponos je naroda ovoga kraja i uporna volja da na potomstvo prenosi sveti zavjet, svoje osjećaje i želju »da se ničim drugim ne hvali nego Križem Gospodina našega Isusa Krista, u kojemu je spasenje, život i uskrsnuće naše«.

o. ANĐELKO FAZINIĆ OP

MOLITVA BOGU OCU

Bez sumnje, ti najradije upravljaš svoje molitve Gospodinu Našem Isusu Kristu. I nekako je to najrealnije. Jer Ga možeš barem nekako predočiti. Ta On je bio na ovoj planeti, hodao je ovom zemljom kao i ti i ja ... No, ne zaboravi, međutim, da je On došao k nama da nas upozna s Ocem! Pa čak je i na koncu svojega ovozemaljskog života rekao: »Oče, ja sam tebe proslavio na zemlji, izvršio djelo koje si mi dao da učinim ... Ja sam objavio tvoje ime ljudima ...« (Ivan XVII, 4, 6).

I stalno se je on navraćao na tu ideju da je Bog Otac sviju nas! Svih ljudi! I samom molitvom, koju nas je on naučio, želi da se obraćamo Ocu: »Oče naš, koji jesi na nebesima ...« On nam je naložio da moleći blagosivljamo njegovo — Očevo — ime; da zazivamo dolazak Njegova kraljevstva ... Očeva kraljevstva!

On — Isus — želi da se mi prema Bogu odnosimo sinovski, mi, prema Ocu koji je tako dobar, tako milosrdan. Nijedna religija, izvan ove Kristove, ne usuđuje se predstaviti Stvorca, Svevišnjega kao Oca. I sigurno sada shvaćaš zašto Crkva upravlja svoje molbe gotovo uvijek Bogu Ocu.

Misal sadrži na stotine molitava: samo 27 ih je upravljeno Gospodinu Isusu, 4 ili 5 Duhu Svetomu; sve ostale su upravljene Ocu. Prelistaj misne molitve, molitve liturgijskih blagdana itd., pa ćeš vidjeti.

Kard. GIACOMO LERCARO: MALI LITURGIJSKI RJEČNIK

LITURGIJA: (Dolazi od grčke riječi leiton ergon = djelo koje ima javni karakter).

Liturgija je javno i službeno štovanje Boga (kult!) što ga Crkva iskazuje Bogu, ili, prema Enciklici pape Pija XII »Mediator Dei«, sveukupno štovanje Boga od mističnog Tijela: od Glave — Kristova i udova — vjernika.

Naziv »liturgija« već je u poganstvu upotrebljavan za javne čine koji su imali religiozni karakter. I taj naziv poprima biblijski grčki da označi religioznu službu u Izraelu. U Novom Zavjetu je uzeto to značenje i ono je označavalo kršćanski kult; u kršćanskoj starini ovaj je naziv uglavnom označavao sv. Misu.

Početkom XVII st. ovaj je naziv poprimljen kao zajednička oznaka za javno štovanje Boga.

KULT: Kult označava javno štovanje Boga i svetaca. Cjelokupni skup čina s kojima čovjek štuje Boga.

Može biti unutarnji (interni) i također vanjski (externi) kult ako se unutarnji osjećaji pokazuju vani popraćeni s gestama i riječima; Razlikujemo i javni kult, u kojem sudjeluje jedna manja ili veća skupina ljudi, odnosno društvo koje svojim činima slavi Boga.

MISA: (Dolazi od riječi Missa = rastanak, što je formulirano u »Ite, Missa est« ... Idite, rastanak je katekumena, rastanak je vjernika; »Missa catecumenorum« i »Missa fidelium« se je zajednički zvala — Missa!)

To je žrtva Tijela i Krvi Kristove pod prilikama kruha i vina, koju Isus, po zamjeniku u svojoj Crkvi, prinosi na oltaru kao obnovu žrtve na Križu i kao neprestanu primjenu zasluga koje su Križem Kristovim postignute.

Misa je ujedno i najviši oblik kulta, centar cijele liturgije od koje izlaze i ka kojoj idu svi drugi liturgijski čini.

U toku Mise razlikujemo: Misa katekumena i Misa vjernika. Misa katekumena ili p o u č n i dio Mise govori o Spasitelju. Misa vjernika ili *žrtveni* dio Mise, Žrtva sa: Prikazanjem, Posvetom prikazanih darova, Pričest.

DOSAD NAJRADOSNIJA SJEDNICA II VATIKANSKOG SABORA

Jeste li, velečasni, neki dan slušali radio? Iz Vatikana je govorio zagrebački nadbiskup Dr Šeper i kazao da je tog dana održana dosad najradosnija sjednica Sabora. I na glasu mu se poznala radost.

Kako se ne bi veselio! Plodovima se svatko raduje, a pogotovo prvima. I prve su trešnje najskuplje. Pred Saborom je 18 nacrta. Samo su o dobroj trećini njih dosad saborski oci raspravljali, a evo sad je ovaj o svetoj liturgiji konačno raspravljen, izglasan, od Pape potvrđen i 4. XII 1963. proglašen. To je prvi i stoga tako drag plod ovog Sabora. Uz to je poznato da se preuzv. Dr Franjo Šeper odavna mnogo zanima za liturgiju i liturgijsku obnovu, a bio je kroz pet godina i prvi predsjednik našeg Interdijecezanskog liturgijskog odbora. Poput onih koji su se na tom nacrtu mučili moramo se svi slično veseliti toj Konstituciji o svetoj liturgiji.

Vidim da niste onda pažljivo slušali radija. Dosad ste nam, velečasni, više puta u crkvi govorili o koncilu i o njegovim shemama i konstitucijama. Često upotrebljavate taj vaš »latinorum« kao da smo svi mi učili kao i vi. A nadbiskup je Šeper bio jasniji, pa je odmah na početku kazao da je tog dana proglašena Uredba o svetoj liturgiji. Baš smo mu vjernici zahvalni, što je upotrebio taj svima razumljiv izraz.

Ajde de, dragi moj, kad vam može barem tkogod ugoditi! A i ja drage volje priznajem da je preuzvišeni bio sretne ruke. Sabor je kao prvu zadaću sebi uzeo da obnovi i nanovo uredi

bogoslužje, pa se ti novi propisi pravo nazivaju: Uredba. Samo to ne treba miješati s civilnim nazivima. I među njima se spominju uredbe, ali su one, uz drugo, manje važne od zakona. U našem slučaju proglašena Uredba o svetom bogoslužju ima svu moć pravog zakona. Dapače, kad je izglasana, i to malne svim glasovima sadanjeg crkvenog Sabora, i potvrđena od Sv. Oca, onda ona ima za nas veću važnost od nekih davno izašlih zakona.

Pravo da ste me na to upozorili. Ali sam opazio da ste i vi napredovali. Ne samo da ste odmah i rado prihvatili naziv »Uredba«, nego ste još jednu tuđu riječ, »liturgija«, promijenili i kazali ste »bogoslužje«. Je li, velečasni, to dvoje isto?

Da ti pravo rečem, velika je, dragi moj, muka s tim tuđim riječima. Ne bi ti vjerovao koliko su crnila potrošili oni koji su htjeli potanje razložiti, kako je nastala riječ »liturgija«, kad je uvedena i šta zapravo znači. Ali ipak ukratko možemo reći, da je liturgija isto što i bogoslužje, jer . . .

Oprostite, što vas prekidam, ali mi je palo na pamet da istočni kršćani zovu liturgijom ono što je u nas Misa.

Vidi se da se služiš glavom, pa me veseli da si sam spomenuo tu razliku. A zapravo i nije razlika. Pravoslavni i naši grkokatolici zovu liturgijom samo žrtvu sv. Mise. Mi za ovu imamo zaseban naziv, misa, a u liturgiju ubrajamo i sve druge obredne čine i riječi. Kad je Isus na posljednjoj večeri ustanovio svetu Misu, nije joj dao ime. Tako isto ni kad je ustanovio druge sakramente. Kroz duga su stoljeća u raznim krajevima nastala razna imena za iste kršćanske svetinje i to je posve pravo. Ljudske riječi mogu teško izreći Božje darove.

Dobro, velečasni, a koji je naziv bolji: Misa ili liturgija?

Sad me, dragi moj, previše pitaš. Dobar je jedan i drugi, svakome je drag njegov izraz, a tko će suditi koji je bolji? Da ti iskreno rečem: naš izraz Misa nije najsretniji, pa me čuješ kako s oltara najčešće dopunim i kažem »žrtva sv. Mise«. Tek tada i po nazivu znamo što je Misa: žrtva. S druge strane, u liturgiju zaista spadaju svi sveti obredi, a ne samo žrtva. Ali kad istočnjaci samu žrtvu zovu liturgijom, onda je time nekako rečeno da je Isusova i naša žrtva najvažniji čin bogoslužja, da je na neki način u njoj sve. I doista, kršćani nemaju na zemlji ništa većega od svete Mise. Ona je . . .

Samo mi sad nemojte održati »propovijed« što me zadnje nedjelje niste vidjeli u crkvi na mojem običnom mjestu. Da vam pravo rečem, nešto sam prije Mise morao raditi, pa nisam imao vremena da se uredim i obrijem. Stigao sam u crkvu na vrijeme, ali sam stajao na mjestu gdje me je malo tko mogao vidjeti, a pogotovo ne vi s oltara.

Drago mi je to čuti od tebe, ali mi ipak reci: jesi li me barem čuo?

Jesam, vjerujte mi! Nego pustimo to, vratimo se na onu Uredbu, jer me vrlo zanima. Ima li, velečasni, u njoj što i za nas obične vjernike?

I te kako da ima! Istina, tu su propisi koje će provesti biskupi, a najveći će teret pasti naravski na nas župnike. Ali je, vjeruj mi, malo crkvenih spisa gdje su toliko puta spomenuti vjernici kao u ovoj novoj Uredbi o svetom bogoslužju. Kad je čovjek čita, čini mu se da su njezini sastavljači imali neprestano pred očima baš vjernike.

Onda bismo je mogli i mi čitati!

Zašto ne?! I jer ne znate, kako ti kažeš, »latinorum«, već je, kako čujem, Uredba prevedena na hrvatski i izlazi kao posebna knjižica. Nije ni previše skupa, 150 dinara.

Biste li je, velečasni, mogli vi i meni dobaviti?

Drage volje. Vidjet ćeš kako ćeš se razveseliti, nekako kao preuzv. zagrebački nadbiskup. Samo znaš, sadržaj je dosta težak, pa nećeš sve razumjeti.

Ne smeta. Što ne budem razumio, doći ću k vama da mi protumačite.

Za to sam ja tu, lijepi moj! Govorit ću o njoj u crkvi, ali i svakome napose tko me bude što pitao. Bit će mi draže što se budete više zanimali i mene više »smetali«.

Onda mogu, velečasni, reći i mojem susjedu Ivanu da kod vas naruči tu Uredbu.

Svakako. Što više to bolje.

Čekaj, najpotrebnija bi bila mom rođaku Tomi.

Zašto baš njemu najpotrebnija?

Znate, ne zovemo ga uzalud »sumnjivi Toma«. I sad sve nešto mrmlja i govori da će Papa i biskupi promijeniti našu svetu vjeru.

Onda će čuti što ću skoro čitati s oltara: pismo naših biskupa iz Rima. Odmah su na početku pisma istakli, kako se u Rimu nisu sastali, da mijenjaju vjeru nego da usavrše ono što je u njoj ljudsko, dakle promjenljivo. To je . . .

Potrebno i pametno Baš sam se od srca nasmijao, kad sam čitao zadnji broj časopisa »Molite, braćo«. Kao da je na naše selo mislio onaj koji je napisao: »Ako se u crkvi premjesti neki svijećnjak, odmah viču da je vjera propala«.

I tako smo, moj dragi, mi svećenici uvijek na mukama. Neki nam »moderni« prigovaraju, da uvijek ponavljamo isto i da nismo napredni. A kad Crkva hoće da nešto poboljša i preuredi, viču takozvani »dobri vjernici«, da se vjera mijenja i da tko će više svećenicima vjerovati.

A tko će, velečasni, svima ugoditi?! Nego sada odmah idem k Tomi, pa ću ga nagovoriti da naruči Uredbu o svetom bogoslužju. A reći ću i drugima. Zbogom!

M. K.

Izašla je iz štampe knjiga:

BENEDIKTINCI U HRVATSKOJ i ostalim našim krajevima

Napisao IVAN OSTOJIĆ

Knjiga ima skoro 500 str. s preko 250 slika

Poznato je značenje benediktinaca u Crkvi i u našem narodu. Knjiga sadrži mnoštvo povjesnih podataka o njihovu djelovanju.

Vezana u cijelo platno (s poštarinom) 2.500 Din
Broširano (s poštarinom) 2.000 „

Naručuje se: Mirjana Jerković, Split, Lovretska 9.

PAPINO HODOČAŠĆE U SVETU ZEMLJU

Cijeli svijet je pratio hodočašće pape Pavla VI u Svetu Zemlju, preko štampe, radija a mnogi i preko televizije. Uza sve nastojanje sv. Oca da svom putu dade pečat skromnog dohočašća, događaj je bio tako izvanredan i oduševljenje naroda tako veliko, da je Papin ulazak u Jeruzalem sličio na triumfalni ulazak Isusov na Cvjetnicu, a njegovo obavljanje Križnog puta, zbog stiske u uskim ulicama, gdje je Papa bio ponesen masom svijeta, guran i skoro zgnječen i tjelesnom patnjom donekle podsjećalo na Isusov Križni put.

Na VI postaji stiska je bila tako velika, da se Papa nekoliko časaka morao skloniti u kapelicu koju drže redovnice »Male Sestre Isusove«. One su mu, u ime svih Veronika, ponudile okrepu. Ali on nije htio ni sjesti ni popiti čašu vode, nego je, nakon molitve i kratkog predaha, opet izišao da nastavi putem kud je Isus išao — do kraja.

I mi, kad u korizmi obavljamo Križni put, nastojimo da nam to bude duševni doživljaj, povezan s Križnim putem Isusovim nekad — i danas u Crkvi.

SASTANAK NA MASLINSKOM BRDU

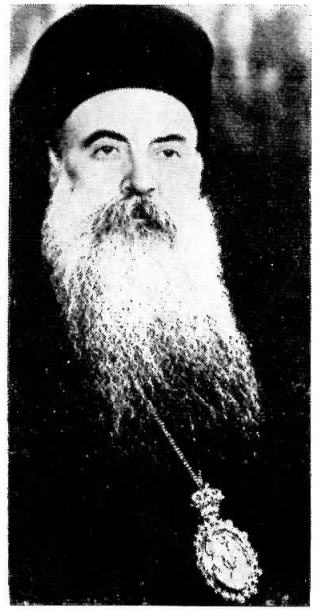

U mnogom pogledu je Papin put u Svetu Zemlju toliko izvanredan, da se njegovo značenje teško može potpuno i pravo ocijeniti. Ali osobito je značajan njegov sastanak sa **CARIGRADSKIM PATRIJARHOM ATENAGOROM**, prvakom pravoslavnih kršćana.

Sastali su se na Maslinskom Brdu, gdje se Isus molio i krvlju znojio. Sastali su se — ne da raspravljaju, nego da zajednički mole. Sastali su se da se pozdrave kao braća — nakon toliko stoljeća.

Jasno, time nije sve riješeno. To još ne znači da je sjedinjenje svih kršćana svršena stvar.

Ali prvi i odlučni korak je učinjen, led je probijen, kontakt je uspostavljen.

A mi svi treba da tome pomognemo svojim molitvama, svojim žrtvama, svojim radom.

Da se ostvari molitva Isusova: »Da svi budu jedno, kao što si ti, Oče, u meni a ja u tebi, da i oni u nama budu jedno, da vjeruje svijet da si me ti poslao . . .«

OBAVIJEST UREDNIŠTVA I UPRAVE

U prvom broju nastala je jedna tiskarska greška vrlo nezgodna: cijena pojedinog primjerka nije bila ispravljena. Napominjemo opet, cijena je pojedinog broja 50 din, godišnja pretplata 600 din.

Ove godine ne štampa se prilog Sveta Misa. Ali koji žele mogu nabaviti pojedine sveske priloga, uz cijenu od 50 din komad, kod Uprave lista Molite braćo, Makarska.

U tisku je i skoro će izići saborska
UREDBA O SVETOM BOGOSLUŽJU
prvi plod II vatikanskog Sabora.

O Uredbi će donositi članke »Služba Božja« za svećenike i »Molite braćo« za puk. Molimo da se jedan i drugi list što više širi i pošalje za njih odmah pretplata.

Uredba će biti tiskana u formatu našeg lista i to: latinski tekst s paralelnim hrvatskim prijevodom i samo hrvatski prijevod.

Latinski tekst s usporednim prijevodom 400 Din
Samo hrv. prijevod Uredbe 150 „

po komadu. Kod narudžbe od preko 20 komada dobiva se 20% popusta. Naručite odmah kod: Služba Božja, Makarska, Žrtava fašizma 1.

S dopuštenjem crkvenih vlasti

Pojedini primjerak 50 Din

»MOLITE BRAĆO« izdaje Interdiecezanski liturgijski odbor (ILO) po ovlaštenju katoličkog episkopata. Izlazi mjesečno. Uređuje i odgovara: Ante Miličić, Povlja, Brač. Administracija i pretplate o. Jure Radić, Makarska, Žrtava fašizma 1. Godišnja pretplata s poštarinom iznosi 600 din. Broj tekućeg računa 437-11-70-4-7. Tisak: Novinsko-izdavačko poduzeće »Slobodna Dalmacija« - Split.